

увеличивается менее чем в два раза. Существует разница в применении эффекта отдачи от масштаба в разных отраслях: так, например, в производственных отраслях, где стоимость оборудования высока и производство малыми партиями просто нецелесообразно, наблюдается одна или несколько лидирующих компаний, которые и формируют «портрет отрасли». С другой стороны, в сфере услуг, например, одинаково хорошо работают как крупные, так и мелкие компании. При планировании масштабов производства следует учитывать не только производственные, но и другие факторы (например, социальные). Также стоит принимать во внимание норму управляемости. В целом, эффект масштаба позволяет более эффективно использовать ресурсы предприятия, понижая стоимость производства единицы продукции при увеличении общего объема выпуска.

*Григорішак Л.Ю.,
студентка кафедри фінансів ЛНТУ,
м. Луцьк, Україна*

РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ

У сучасний період переходу від планової економіки до ринкового господарства особливого значення набуває розвиток середнього і дрібного підприємництва, малого бізнесу. Саме малі підприємства, які не потребують великих стартових інвестицій і гарантують високу швидкість обороту ресурсів, здатні найшвидше і економічно вирішувати проблеми реструктуризації економіки, формування і насичення ринку споживчих товарів в умовах дестабілізації економіки та обмеженості фінансових ресурсів.

Мале підприємництво оперативно реагує на зміни кон'юнктури ринку, надає економіці необхідну гнучкість. Малі компанії здатні оперативно реагувати на зміни споживчого попиту і за рахунок цього забезпечувати не обхідну рівновагу на споживчому ринку. Малий бізнес вносить істотний вклад у формуванні конкурентного середовища. Це один з провідних секторів, який багато в чому визначає темпи економічного зростання, стан зайнятості населення, структуру і якість валового національного продукту.

Розвиток малого і середнього бізнесу несе в собі безліч перспектив : збільшення числа власників, а значить, формування середнього класу - головного гаранта політичної стабільності в демократичному суспільстві; зростання частки економічно активного населення, що збільшує доходи громадян і згладжує диспропорції у добробуті різних соціальних груп; створення нових робочих місць з відносно низькими витратами, особливо в сфері обслуговування; підготовка кадрів за рахунок використання працівників з обмеженою формальною освітою, які набувають свою кваліфікацію на місці роботи; ліквідація монополії виробників, створення конкурентного середовища; поліпшення взаємозв'язку між різними секторами економіки; розробка нововведень. [1, ст. 126]. За природою малий бізнес характеризується низькою резистентністю до негативних зовнішніх впливів, тому рівень банкрутства для малих підприємств на початкових етапах їх становлення сягає 70%. В ситуації кризової економіки банкрутство загрожує також суб'єктам малого бізнесу, що вже досягли певного рівня розвитку. В таких умовах особливого значення набуває дієва державна підтримка малого бізнесу, що має наслідком протидію зростаючому в умовах економічної кризи безробіттю, пожвавлення економічних відносин, і є необхідною умовою виходу з кризи економіки в цілому. [2, ст. 294].

Розвиток форм малого бізнесу, кількісний і якісний їхній ріст, дозволяють сподіватися, що в доступному для огляду майбутньому цей сектор господарювання буде розвиватися й у нашій країні. Тим більше, що малий і середній бізнес не завжди використовується повною мірою як у збільшенні обсягів виробництва, так і в підвищенні його ефективності і збалансованості. Малий бізнес може з'явитися тим локомотивом, що приведе до оздоровлення економіки в цілому. Але для цього необхідна державна політика уряду, спрямована на розширення і розвиток підприємств малого бізнесу в нашій країні. [3, ст. 83].

Різкий спад темпів приросту кількості малих підприємств по-різному знайшов відображення в окремих галузях. Можна констатувати, що останніми роками щодо малих підприємств українським урядом проведена помірно-жорсткої стабілізації: з одного боку, спостерігалось значне сповільнення темпів росту кількості малих підприємств, але, з

іншого боку, дана політика мала виражений санаційний характер. В країні формується принципово нова економічна ситуація, у якій малі підприємства почали відігравати роль, характерну для малого підприємництва в нормальній ринковій економіці. Політика державної підтримки малого підприємства здійснювалася на основі податкових пільг, створення (хоч ще і в незавершеному вигляді) цивілізованого законодавчого простору, інформаційної підтримки, навчання кадрів, формування мережі бізнес-парків, налагодження ефективної координації в цій галузі між національним центром і регіонами, а також з місцевими органами влади.

Малі підприємства навчилися самостійно пристосовуватися до складнощів ринку. Так, для підвищення своєї життєдіяльності малі підприємства активно диверсифікують господарську і інвестиційну діяльність. Більше половини малих підприємств неторгового профілю мимо основної діяльності займається ще й торгівлею як нескладною, але відносно прибутковою діяльністю із швидким строком оборотності капіталів.

Таким чином, аналіз стану та проблем розвитку малого бізнесу в Україні свідчить про те, що подальший розвиток ситуації без активного та позитивного втручання держави може призвести до згорання (в основному через подальшу тінізацію) цього сектора економіки з відповідним загостренням економічних проблем та посиленням соціальної напруги. Через це і виникає необхідність дієвої державної політики підтримки малого бізнесу. [4].

Створення відповідних правових, економічних та організаційних умов сприятиме подальшому збільшенню кількості суб'єктів малого підприємництва, зростанню ролі та значення його у національній економіці. [4].

Розв'язання існуючих проблем розвитку малого підприємництва в Україні, створення відповідного середовища потребують докорінної перебудови державної політики в галузі сприяння малому підприємству. Завдання полягає у тому, щоб суттєво розширити його роль і місце в економічному процесі. Мається на увазі забезпечення протягом найближчих років у структурах зазначеного сектора зайнятості на рівні 25-30% дієздатного населення та виробництва до 25-30% ВВП. Саме з цього слід виходити при розробці та реалізації заходів щодо підтримки малого підприємництва. [4].

Література: 1. Поновенко Н.С., Ганенко О.В., Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні/ Поновенко Н.С., Ганенко О.В.// Економіка: реалії часу. – 2012. - № 1(2). – с. 126-132. 2. Михайличенко Н.М., Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні / Михайличенко Н.М. // Научный вестник ДГМА. – 2011. - № 1(7Е). – с. 291-295. 3. Біломістний О.М., Савельєва М.О., Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні на сучасному етапі розвитку економіки / Біломістний О.М., Савельєва М.О. // Економічний простір . – 2008. - № 15. – ст. 78-84. 4. <http://agroua.net/economics/documents/category-92/doc-86/>

*Гром'як О.Б.,
аспірантка НУ «Львівська політехніка»,
м. Львів, Україна*

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКСПРЕС-ДІАГНОСТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Адекватне оцінювання стану справ на підприємстві та його місця на ринку вимагає від суб'єктів господарювання формування необхідного масиву даних для прийняття оперативних управлінських рішень. З цією метою менеджери все частіше використовують експрес-діагностику діяльності підприємства, котра надає попереднє уявлення про поточний стан справ на підприємстві, його переваги та недоліки, можливості та загрози, що допомагає сформулювати відповідну тактику та стратегію діяльності.

Перш ніж розпочинати здійснення експрес-діагностики доцільно виокремити ряд принципів, котрих варто дотримуватися для досягнення високої результативності у діяльності підприємства. Під принципами експрес-діагностики діяльності підприємства слід розуміти основні положення, вихідні правила та норми, що є засадами здійснення експрес-діагностики, дотримання яких дозволяє досягнути поставлених цілей.

Аналіз літературних джерел [1-4] дає нам можливість зробити висновок, що, незважаючи на значну кількість праць, присвячених концептуальним засадам експрес-діагностики діяльності підприємства, відсутнє комплексне розуміння суті принципів, котрих необхідно дотримуватися